

**Ordføreren for Forslagsstillerne** (S. C. Christensen): Det er en ganske kort Bemærkning, jeg skal tillade mig at gøre. Jeg er fra velvillig Side bleven gjort opmærksom paa, at under Grundlovsforhandlingen paa den grundlovgivende Rigsdag var det Spørgsmaal ogsaa fremme, hvorvidt Staten kunde støtte andre Trossamfund end Folkekirken, og det hedder ndrøstelig i Betænkningen fra den Gang: "Udvalget tilføjer den Bemærkning, at Paragraffen ved at befale Folkekirken's Understøttelse af Staten — Bestemmelsen af Understøttelsens Art og Omfang overlades Fremtidens Lovgivning — naturligvis ikke forbyder, at andre af Staten anerkendte Religionsamfund ligeledes understøttes af Staten, for saa vidt saadant maatte findes rigtigt."

**Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet** (Goss): Jeg anerkender, at der ved den Begrænsning, som det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds (Vojens) fremdrog som anbefalelsesværdig med Hensyn til Forsamlingshuse, vilde være kommen en Begrænsning frem, som omtrent svarer til, hvad jeg mener bør eksistere. For saa vidt der derimod er Tale om Bygninger, som bruges til religiøst Øjemed, erkender jeg fuldstændig — og det har aldrig været min Mening at modsigge det —, at Staten kan understøtte andre Trossamfund end Folkekirken; det er naturligt, at det ikke er udelukket ved Grundloven; men jeg tror, at det vilde være betænkligt, om Lovgivningsmagten vilde understøtte andre Religionsamfund end Folkekirken i den Udtrækning, at man siger — hvad der jo er Tankegangen: Ethvert Lovligt bestaaende Trossamfund. Det vilde dog vistnok føre lidt for vidt; der maatte i denne Henseende en Begrænsning til. Og der kan jeg meget vel tænke mig, at man vilde gaa videre end til Folkekirken. Jeg kan tænke mig, saaledes som det ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds sagde, at man vilde tage de anerkendte Trossamfund med; men saa kommer der en Banfælighed med Frimenighedskirkerne; det vilde dog være mærkværdigt, om disse ikke skulde med, naar man tænker sig, at de anerkendte Trossamfund's Kirkebygninger skulde med. Jeg indrømmer, at det vilde se besynderligt ud. Der er en Banfælighed, som allerede her frembyder sig, og det er, at naar der er Tale om Frimenighedskirker, er det et lignende ubestemt upræcist Begreb som Forsamlingshuse ganske i Almindelighed. Men naar man kun tænker paa de Frimenigheder, som have Folkekirken's Lære og Gudsdyrkelse,

og som kun i Organisationen formelt ere udstilte fra den, maa man præcisere det. Hvem siger, at Frimenighedskirker som saadanne ere et Begreb, der er indskrænket til den Slags Frimenigheder? Men naar man saa igen vil begrænse dem paa den Maade, som svarer til den ærede Folketingsmands Tanke, kommer man igen til en anden Banfælighed, idet der mig bevidst ikke er en eneste bestaaende Frimenighed, som ikke i et eller andet Punkt afviger fra Folkekirken's Lære, og som ikke har udstilt sig fra Folkekirken netop af den Grund f. Eks., at den vil have Nadverens Sakramente tilbøjet under andre Former, efter andre Regler og i en yngre Alder end den, Folkekirken ønsker. Der er altsaa en anden Banfælighed, som maatte ryddes af Vejen, naar man vil medtage visse begrænsede Frihedsmenighedskirker; men jeg paastaar ikke, at denne Banfælighed er uovervindelig, og for saa vidt kan jeg altsaa ogsaa slutte mig til Tanken hos den ærede Medlem for Præstø Amts 6te Valgkreds, at det i alt Fald er i den Retning, Begrænsningen maatte gaa.

**Finansministeren** (Estrup): Det undrede mig, at den ærede Ordfører for Forslagsstillerne (S. C. Christensen) vilde gentage, at det at fritage for en Staten tilfældende Skat ikke er en Begunstigelse for den, der modtager det; det er lige saa fuldt en Begunstigelse, som om det var et direkte Bidrag; det er i mine Tanker fuldstændig et og det samme. Dersom man havde en Skat, som særlig ramte andre Religionsbekendelses Kirker og Bygninger, var det en anden Sag; men det er her slet ikke Tale om; her er kun Tale om at fritage dem for en Skat, der ligger paa disse Bygninger i Lighed med alle andre Bygninger, og at en saadan Fritagelse bliver væsentlig det samme som en direkte Understøttelse, forekommer mig at være saa klart, som at 2 og 2 er 4. Naar man fra forskjellige Side har bemærket, at Grundloven ikke udelukkede fra sigt, er det en Selvfølge; naar man har bemærket, at det heller ikke var Tanken, da Grundloven blev givet, at man ikke skulde kunne give Understøttelse dertil, har den ærede Ordfører jo gjort Rede for, at den Tanke, at understøtte andre Samfund, allerede har været fremme den Gang. Men jeg vil dog tillade mig at gøre opmærksom paa, at den Tanke ikke, saa vidt mig bekendt, i noget eneste Tilfælde har faaet Udbrud ved en virkelig Understøttelse fra Staten i alle de Aar, der ere gaaede, siden Grundloven er givet. Jeg tror, at den ærede Ordfører forgæves vil søge noget Eksempel paa, at man direkte eller indirekte